

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje
Republike Srpske
za period 01.01 - 31.12.2017. godine**

Broj: RV010-18

Banja Luka, 04.05.2018. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	1
	Izveštaj o reviziji finansijskih izvještaja.....	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	4
	Izveštaj o reviziji usklađenosti.....	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	6
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	7
	1. Uvod	7
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	7
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	7
	4. Nabavke	9
	5. Priprema i donošenje budžeta	9
	6. Finansijski izvještaji.....	10
	6.1. Izveštaj o izvršenju budžeta.....	11
	6.1.1. Prihodi i primici	11
	6.1.2. Rashodi i izdaci.....	14
	6.2. Imovina, obaveze i izvori.....	16
	6.2.1. Imovina	17
	6.2.2. Obaveze.....	20
	6.2.3. Izvori i promjene na neto imovini	22
	6.3. Vanbilansna evidencija	22
	6.4. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	22
	6.5. Napomene/obrazloženja uz finansijske izvještaje	23

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske koji obuhvataju: Pregled planiranih i ostvarenih prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u glavnoj knjizi trezora na računovodstvenom fondu 01; Pregled prihoda, primitaka, rashoda i izdataka na računovodstvenim fondovima od 01 do 05 i Pregled imovine, obaveza i izvora sa stanjem na dan 31.12.2017. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, obrazloženja uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2017. godine; prihoda, primitaka, rashoda i izdataka, kao i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj.

Osnov za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 1200 - 1810. Naša odgovornost za provođenje revizije je dalje opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sprovedli u skladu sa ISSAI 30 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Prema Pravilniku o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika finansijske izvještaje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske čine tabelarni pregledi navedeni u našem izvještaju. Usvojeni okvir finansijskog izvještavanja u Republici Srpskoj podrazumijeva da se sve transakcije, procjene i politike odmjeravaju u odnosu na usaglašenost sa Međunarodnim standardima za javni sektor.

Revizijski nalazi i zaključci o fer i istinitoj prezentaciji finansijskih izvještaja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske se oslanjaju na propisani okvir finansijskog izvještavanja za javni sektor u Republici Srpskoj.

Zbog činjenice da se u predmetnim finansijskim izvještajima ne prezentuje finansijski rezultat, ne izražavamo mišljenje o finansijskom rezultatu za 2017. godinu.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja, dovoljni i odgovarajući da nam pruže osnov za naše revizijsko mišljenje.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući rezervu na dato mišljenje skrećemo pažnju na navedeno pod tačkom 6.1.1. izvještaja:

Odlukom Narodne skupštine Republike Srpske o usvajanju osnova Programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji će procesom privatizacije, stečaja i likvidacije preduzeća ostati bez zaposlenja („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 68/03 i 38/06) pod tačkom 7.4. definisano je da je Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, kao korisnik sredstava iz programa socijalnog zbrinjavanja radnika, sredstva koja ostvari po osnovu potraživanja iz stečajne mase dužan vratiti na račun budžeta Republike Srpske

najmanje u iznosu ostvarenih sredstava u tom postupku. Navedena Odluka o usvajanju osnova Programa socijalnog zbrinjavanja radnika donesena je prije nego što je Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske uključen u sistem jedinstvenog računa trezora Republike Srpske (preko kojeg obavlja svoje finansijske transakcije) i u okvir Glavne knjige trezora Republike.

Na osnovu prethodno pomenutog Programa, Vlada Republike Srpske je donijela tri odluke o uplati doprinosa za penzijsko invalidsko osiguranje na ukupan iznos od 2.962.339 KM i na osnovu tih odluka u glavnoj knjizi trezora na organizacionom kodu Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, iskazana su potraživanja i transferi unutar iste jedinice vlasti. Istovremeno, po osnovu naplaćenih sredstava u 2017. godini na ime doprinosa iz stečajne mase u iznosu od 1.494.089 KM, iskazana je obaveza Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske prema Ministarstvu rada i boračko – invalidske zaštite Republike Srpske, dok su transferi u okviru iste jedinice vlasti umanjeni. Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske je 16.04.2018. godine izvršio povrat sredstava u budžet Republike Srpske u iznosu od 1.494.089 KM, kao i u iznosu od 247.041 KM (koji se odnosi na sredstva naplaćena iz stečajne mase u 2016. godini), čime je izmirena obaveza prema Ministarstvu rada i boračko – invalidske zaštite Republike Srpske.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, odnosno propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u obrazloženjima uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja

revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 04.05.2018. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske za 2017. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, za 2017. godinu su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

Banja Luka, 04.05.2018. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučujemo direktoru Fonda da obezbijedi da se:

- 1) ispravka materijalno značajnih grešaka vrši u skladu sa članovima 115. i 117. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i MRS JS 3 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške (paragrafi 46 – 54);
- 2) rezervisanja obaveza vrše u skladu sa članom 84. stav (3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i MRS JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragrafi 58 i 98).

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o izvršenju budžeta Republike Srpske za 2017. godinu;
- Odluka o usvajanju budžeta za 2017. godinu;
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske;
- Zakon o penzijskom rezervnom fondu Republike Srpske;
- Zakon o zdravstvenom osiguranju;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o posebnim načinima izmirenja poreskog duga;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u javnim službama Republike Srpske;
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske;
- Odluka o usvajanju Programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji će u procesu privatizacije, stečaja i likvidacije ostati bez zaposlenja.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu Fond), čiji osnivač je Vlada Republike Srpske, je organizacija koja vrši javna ovlaštenja radi ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i obavlja poslove u skladu sa članom 98. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 134/11, 82/13 i 103/15) u daljem tekstu: Zakon o PIO. Na organizaciju i rad Fonda primjenjuje se zakon koji uređuje sistem javnih službi. Sjedište Fonda je u Bijeljini.

Fond je osnivač Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske a. d. Banja Luka (u daljem tekstu: PREF) u koji prenosi imovinu stečenu po osnovu propisa o privatizaciji, kao i Društva za upravljanje Penzijskim rezervnim fondom Republike Srpske (u daljem tekstu: Društvo za upravljanje PREF-om).

Fond je 01.01.2016. godine uključen u Jedinствен račun Trezora Republike Srpske (preko kojeg obavlja finansijske transakcije) i njegova glavna knjiga je u cjelosti u sastavu glavne knjige trezora Republike (u daljem tekstu: GKT) što je definisano izmjenama: Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske, Zakona o trezoru, Zakona o PIO i Zakona o doprinosima.

Članom 152. Zakona o PIO i članom 32. Statuta Fonda („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 31/16) je definisano da se sredstva za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i rada Fonda obezbjeđuju iz budžeta Republike Srpske u skladu sa propisima koji uređuju budžetski sistem i trezorsko poslovanje. Sredstva po osnovu: doprinosa, dobiti PREF-a, izdavanja u zakup i prodaje imovine Fonda, usluga stručne službe, subvencija i donacija, naknade štete pričinjene Fondu, kao i ostala sredstva pripadaju budžetu Republike Srpske.

Na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2017. godine, nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske vršila je reviziju finansijskih izvještaja Fonda za 2016. godinu, a u okviru izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji nije data ni jedna preporuka.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Statutom Fonda je definisana organizacija, obim poslova, prava, obaveze, odgovornosti i nadležnosti, zastupanje i predstavljanje, kao i druga pitanja od značaja za rad Fonda.

Organi Fonda su: Upravni odbor (od devet članova) kao organ upravljanja i direktor kao organ rukovođenja, koje imenuje i razrješava Vlada Republike Srpske na period od četiri godine.

Unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Fondu definisana je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, kojim je sistematizovano 358 radnih mjesta za 566 izvršilaca. Na dan 31.12.2017. godine u Fondu su bila zaposlena

573 izvršioca, od toga je jedno imenovano lice (direktor Fonda), 543 na neodređeno vrijeme, 23 na određeno vrijeme i sedam pripravnika.

Tokom 2017. godine radni odnos je prestao za 16 zaposlenih, a u radni odnos na neodređeno vrijeme primljeno je devet lica nakon sprovedenog javnog konkursa, a na određeno vrijeme primljeno je 30 lica (11 lica na zamjeni privremeno odsutnih radnika, 12 lica zbog objektivnih okolnosti i sedam pripravnika). Zaposleno je i sedam volontera – lica na stručnom usavršavanju radi obavljanja pripravničkog staža bez zasnivanja radnog odnosa i bez naknade.

Fond je Poslovnikom integrisanog sistema menadžmenta definisao sistem menadžmenta koji podrazumijeva integrisanu politiku kvaliteta, bezbjednosti informacija, zaštite zdravlja i bezbjednosti u radu prema standardima ISO 9001, ISO/IEC 27001 i OHSAS 18001 i u procesima rada primjenjuje i održava istu. U izvještajnom periodu izvršene su tri eksterne provjere primjene standarda koji čine integrisani sistem menadžmenta. Dvije provjere su bile resertifikacione, a jedna nadzorna.

Način obavljanja poslova iz osnovne djelatnosti, definisan je procedurama i uputstvima po svim pojedinačnim aktivnostima. Dokumentacija je dostupna zaposlenima preko internog informacionog servisa. Primjenom integrisanog sistema menadžmenta, ostvarena je jednoobraznost dokumentacije u radu svih filijala u pogledu primjene zahtjeva standarda ISO 9001.

Rukovodstvo vrši preispitivanje sistema, nakon čega se donose zaključci koji sadrže potrebne aktivnosti i mjere, opise planiranih poslova za unapređenje, određuju nosioci, resursi i rokovi za njihovo provođenje.

Popis imovine i obaveza Fonda sa 31.12.2017. godine proveden je u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/16) i revizijom nisu utvrđena odstupanja, osim što pojedinačni izvještaji popisnih komisija i konačan izvještaj Centralne popisne komisije nisu sačinjeni u rokovima koji su definisani tačkom IV Odluke o popisu i formiranju komisija za popis.

Fond je izmjenom Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta organizovao Odjeljenje interne revizije u okviru kojeg je sistematizovano i zaposleno osam izvršilaca. Navedenim pravilnikom su definisani uslovi za izvršioca u odjeljenju za internu reviziju, između kojih je i posjedovanje odgovarajućeg sertifikata propisanog od strane Ministarstva finansija Republike Srpske. Godišnji izvještaj interne revizije za 2017. godinu dostavljen je Glavnoj službi za reviziju javnog sektora Republike Srpske, u skladu sa članom 33. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 91/16). U toku 2017. godine planirano je i izvršeno 55 internih revizija za koje su sačinjeni konačni izvještaji. U godišnjem izvještaju je navedeno da je dato 139 preporuka, od čega je 121 preporuka provedena, a 18 preporuka nije provedeno, jer za iste po akcionim planovima nije dospio rok za realizaciju, kao i preporuke koje su djelimično realizovane i iste zahtijevaju duži rok za realizaciju. Predmet rada interne revizije u 2017. godini bili su uglavnom procesi: ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kontrola tekućih troškova i provođenje postupaka nabavki.

U godišnjem izvještaju je navedeno da imenovani rukovodilac jedinice za internu reviziju nema saglasnost na imenovanje od Centralne jedinice za harmonizaciju, kako je definisano članom 44. stav (2) Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i da interni revizori ne ispunjavaju uslove iz člana 43. stav (1) tačka 3) navedenog zakona, jer ministar nije donio Pravilnik o uslovima za sticanje zvanja ovlašćeni interni revizor u javnom sektoru (član 43. stav 4). Zahtjev za dobijanje

saglasnosti na imenovanje rukovodioca interne revizije je upućen 05.07.2017. godine i do završetka revizije, nije dobijena saglasnost od Centralne jedinice za harmonizaciju.

Na osnovu člana 102. tačka g) Zakona o PIO, Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite Republike Srpske je dalo saglasnost na Izvještaj o radu Fonda za 2017. godinu, koji je 28.03.2018. godine usvojio Upravni odbor Fonda.

Na osnovu navedenog zaključujemo da je sistem internih kontrola u Fondu uspostavljen, da se unapređuje i da se rizici koji mogu uticati na obavljanje osnovne djelatnosti, usklađenost poslovanja, efektivnost i zaštitu sredstava, prepoznaju i preduzimaju mjere za njihovo otklanjanje.

4. Nabavke

Planom nabavki za 2017. godinu (sa dvije izmjene) nabavke roba, usluga i radova su planirane u ukupnoj vrijednosti od 7.364.200 KM. Fond je u toku 2017. godine proveo nabavke ukupne vrijednosti od 6.913.297 KM, od čega se iznos od 4.909.115 KM odnosi na usluge (distribucije penzija korisnicima prava u mjestu prebivališta u Republici Srpskoj putem „Pošta Srpske“ a.d. Banja Luka, te rezervisane poštanske usluge u unutrašnjem i međunarodnom poštanskom saobraćaju, isporuke električne energije, vode i komunalnih usluga) za koje se postupci nabavki provode po članu 10. stav (1) tačke d) i e) Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“ br. 39/14).

Po procedurama javnih nabavki provedeno je 168 postupaka ukupne vrijednosti od 2.004.182 KM i to:

- sedam otvorenih postupaka sa zaključenim ugovorima u vrijednosti od 999.556 KM (nabavke sistema za upravljanje dokumentima, kancelarijskog materijala, lož ulja i pogonskog goriva, kao i iznajmljivanje uređaja za štampanje);
- tri pregovaračka postupka bez objave obavještenja o nabavci od 319.930 KM za usluge održavanja i podrške informacionom sistemu;
- 15 postupaka po konkurentskom zahtjevu za dostavljanje ponuda od 364.541 KM (održavanje klima uređaja, obezbjeđenje imovine, održavanje vozila i nabavka licenci za računarske programe);
- 139 postupaka putem direktnog sporazuma od 206.092 KM i
- četiri postupka za usluge u skladu sa odredbama Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama, odnosno po Pravilniku za neprioritetne usluge u vrijednosti od 114.063 KM (usluge: ljekarskog pregleda radnika, reprezentacije, kotizacija za učešće na seminarima i stručnim obukama i smještaja na službenom putu).

Revizijom nisu utvrđena odstupanja u primjeni Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

U skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske, Fond je u zakonom predviđenom roku, sačinio i dostavio Ministarstvu finansija Republike Srpske budžetske zahtjeve po instrukcijama 1. i 2. za period 2017-2019. godine sa obrazloženim planskim iznosima.

Zajedno sa budžetskim zahtjevom po instrukciji 2. Fond je dostavio i Zahtjev za dodatnim budžetskim okvirom za 2017. godinu kojim je zatraženo povećanje budžeta za iznos od 31.725.600 KM. Povećanje budžeta namijenjeno je za: neto penzije (12.833.000 KM) i otplatu dugova iz ranijeg perioda (18.892.600 KM). Zahtjev za dodatnim budžetskim okvirom na ime neto penzija je djelimično prihvaćen, a izdaci za

otplatu dugova iz ranijeg perioda (odštetni zahtjevi) su planirani u iznosu od 5.945.500 KM na organizacionom kodu - Ostala budžetska potrošnja.

Odlukom o usvajanju budžeta Republike Srpske za 2017. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 116/16) Fondu je odobren budžet u iznosu od 1.038.682.700 KM i to za: rashode za lična primanja (13.452.000 KM), rashode po osnovu korišćenja roba i usluga (7.245.700 KM), doznake po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja (1.015.500.000 KM), rashode po sudskim rješenjima (1.925.000 KM) i izdatke nefinansijsku imovinu (560.000 KM).

U skladu sa članom 8. Zakona o izvršenju budžeta Republike Srpske, Fond je nakon usvojenog budžeta proveo 26 realokacija, od čega deset po rješenjima Vlade Republike Srpske (između rashoda i otplate dugova i ostalih izdataka) i 16 po rješenjima direktora (u okviru rashoda i ostalih izdataka). Po rješenjima Vlade Republike Srpske realocirano je 609.300 KM, a po rješenjima direktora 931.200 KM.

6. Finansijski izvještaji

U obrascima finansijskih izvještaja Pregled planiranih i ostvarenih prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenom fondu 01 (obrazac 2) i Pregled prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenim fondovima od 01 do 05 (obrazac 3a) nisu popunjene kolone koje se odnose na prethodnu godinu, što nije u skladu sa članovima 15, 16, 28. i 29. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 15/17). Odstupanje u primjeni odredbi Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika koje se odnose na iskazivanje uporednih podataka o prihodima, rashodima, primicima i izdacima za prethodnu godinu je posljedica primjene novog Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 98/16 i 115/17) kojim su izmijenjeni struktura i sadržaj pojedinih pozicija (prihoda, rashoda, primitaka i izdataka). Zbog tih promjena i zbog uvođenja novih pozicija koje nisu bile sadržane u ranijem kontnom planu, retroaktivno prepravljavanje podataka prezentovanih u finansijskim izvještajima za prethodnu godinu nije vršeno (član 125. stav 3. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 115/17).

Uz obrasce godišnjih finansijskih izvještaja budžetski korisnici su dužni da, pored ostalog, sačine i pisana obrazloženja uz poseban osvrt na uzroke značajnih razlika u odnosu na plan i prethodnu godinu i bilo kakva druga kretanja finansijskih pokazatelja, u skladu sa članom 46. stav (5) Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i MRS JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja (paragraf 56.), što je Fond i učinio, osim za navedeno u tački 6.5. izvještaja.

Poreska Uprava Republike Srpske je u 2018. godini na osnovu Pravilnika o sistemu poreskog knjigovodstva u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/16) kreirala izvještaj iz Jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima za period od 01.01 - 31.12.2017. godine iz pomoćne knjige poreskih evidencija i isti dostavila Fondu, radi usaglašavanja evidencija. Zbirni unos i praćenje promjena poreskih potraživanja je izvršilo Ministarstvo finansija Republike Srpske na organizacionom kodu Ostala budžetska potrošnja – ostale isplate (u 2016. godini poreska potraživanja su evidentirana na organizacionom kodu Fonda), što je dogovoreno na sastanku 18.09.2017. godine (Fond, Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite, Poreska uprava i Ministarstva finansija Republike Srpske). Ministarstvo finansija Republike Srpske je u 2017. godini izvršilo ispravku materijalno značajne greške iz 2016. godine jer potraživanja po osnovu doprinosa nisu bila tačno iskazana na dan 31.12.2016. godine.

U skladu sa propisima koji uređuju budžetski sistem i trezorsko poslovanje, sredstva za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i rada Fonda obezbjeđuju se iz budžeta Republike, čime je Fond dobio status korisnika prihoda budžeta Republike Srpske, pa je na osnovu toga kratkoročni i dugoročni dug Fonda postao dug budžeta Republike Srpske. U Finansijskim izvještajima za 2016. godinu iskazane su dugoročne obaveze po zajmovima (25.319.518 KM) i obaveze po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju na naplatu u roku od godinu dana (28.501.094 KM), koje su trebale da budu iskazane na organizacionom kodu - Unutrašnji dug, jer su Odlukom o usvajanju budžeta Republike Srpske za 2017. godinu izdaci i rashodi po osnovu otplate tih obaveza planirani na organizacionom kodu - Unutrašnji dug. Ispravka materijalno značajne greške po osnovu dugoročne obaveze po zajmovima, nije izvršena u skladu sa članom 115. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, a objavljivanje informacija za dugoročne obaveze i potraživanja nije izvršeno u skladu sa članom 117. navedenog pravilnika i MRS JS 3 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške (paragrafi 46 – 54).

Preporučujemo direktoru Fonda da obezbijedi da se ispravka materijalno značajnih grešaka vrši u skladu sa članovima 115. i 117. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i MRS JS 3 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške (paragrafi 46 – 54).

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

U odnosu na budžetski okvir Fonda definisan Odlukom o usvajanju budžeta Republike Srpske za 2017. godinu od 1.038.682.700 KM, izvršenje budžeta (ukupni rashodi i izdaci) za tu godinu iznosi 1.021.775.207 KM ili 98%.

Sredstva po osnovu doprinosa (koja su naplaćena u redovnom postupku, iz stečajne mase, putem multilateralne kompenzacije, obveznica i na drugi način) i dobiti PRAF-a evidentirana su u GKT na organizacionom kodu pri Ministarstvu finansija Republike Srpske (Fond i dalje u svojim pomoćnim evidencijama vodi evidenciju o doprinosima zbog potrebe praćenja uplata za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja). Na organizacionom kodu Fonda su evidentirana sredstva po osnovu neporeskih prihoda, primitika od finansijske imovine i transfera između ili unutar jedinica vlasti i ista su iskazana u finansijskim izvještajima Fonda. Uplata sredstava na ime neporeskih prihoda i primitaka je vršena na Račun posebnih namjena – sredstava Fonda, na osnovu instrukcije Ministarstva finansija Republike Srpske. Na kraju radnog dana banka vrši pražnjenje Računa posebnih namjena u korist Jedinog računa trezora. Fond u svojim pomoćnim evidencijama evidentira potraživanja i prati naplatu po osnovu neporeskih prihoda.

Fond je u Izvještaju o radu za 2017. godinu dao informaciju da je za isplatu penzija u 2017. godini iz sredstava doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje nedostajalo 212.764.313 KM, što je obezbijeđeno iz drugih budžetskih sredstava Republike Srpske.

6.1.1. Prihodi i primici

U Pregledu planiranih i ostvarenih prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenom fondu 01 iskazani su prihodi (osim obračunskih) u iznosu od 3.061.117 KM, a čine ih: neporeski prihodi i transferi između ili unutar jedinica vlasti. Primici od finansijske imovine su iskazani u iznosu od 1.199.229 KM.

Neporeski prihodi su iskazani u iznosu od 1.088.546 KM, a čine ih uglavnom prihodi ostvareni po osnovu: izdavanja uvjerenja (154.385 KM); vraćenih penzija (od Pošta

Srpske i banaka) koje nisu doznačene korisnicima i neće biti ponovo uključene u isplatu (502.260 KM); regresnih postupaka (56.285 KM); odštetnih zahtjeva od inostranih nosilaca osiguranja (100.362 KM); sudskih rješenja (19.883 KM); refundacije naknade plata za pripravnike (55.721 KM) i ostalih prihoda od usluga (154.658 KM). Između Fonda (kao vršioca obustave) i pravnih lica (korisnika obustave), ugovorena je visine naknade od 3% za vršenje obustava od ličnih primanja korisnika prava u korist privrednih subjekata i po navedenom osnovu Fond je iskazao ostale neporeske prihode od 143.271 KM.

Transfere između ili unutar jedinica vlasti čine: transferi između različitih jedinica vlasti (304.322 KM) i transferi unutar iste jedinice vlasti (1.668.250 KM).

Transferi između različitih jedinica vlasti se odnose na: transfere od jedinica lokalne samouprave (70.295 KM) i transfere od fondova obaveznog socijalnog osiguranja (234.026 KM). Transferi od jedinica lokalne samouprave i fondova obaveznog socijalnog osiguranja su evidentirani po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske o obračunu i poravnanju više i pogrešno uplaćenih javnih prihoda.

Transferi unutar iste jedinice vlasti se odnose na transfere po osnovu odluka Vlade Republike Srpske na ime Programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji su procesom privatizacije, stečaja i likvidacije preduzeća ostali bez zaposlenja ili su ispunili uslov za starosnu penziju.

U cilju rješavanja socijalnih problema uzrokovanih privatizacijom preduzeća, Narodna skupština Republike Srpske je donijela: Osnove programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji će procesom privatizacije, stečaja i likvidacije preduzeća ostati bez zaposlenja u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/03), Odluku o kriterijima i dodatnim procedurama za odlučivanje po zahtjevima za socijalno zbrinjavanje radnika („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 60/04 i 16/06) i Odluku o produženju primjene Programa („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 38/06).

Vlada Republike Srpske je u cilju rješavanja socijalnih problema donijela tri odluke o uplati doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na ukupan iznos od 2.962.339 KM i na osnovu tih odluka u GKT na organizacionom kodu Fonda, iskazana su potraživanja i transferi unutar iste jedinice vlasti.

Prvom odlukom od 09.11.2017. godine je definisano da će se u budžetu Republike Srpske za 2017. godinu obezbijediti sredstva prema Programu socijalnog zbrinjavanja radnika, u okviru Ministarstva rada i boračko - invalidske zaštite Republike Srpske i da će se izvršiti prenos sredstava u iznosu od 1.382.370 KM na ime doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za 242 radnika iz 20 preduzeća, koji su se prijavili na javne pozive Fonda do 31.12.2016. godine, odnosno do 31.07.2017. godine, u skladu sa rješenjima Vlade Republike Srpske od 04.02.2016. godine i 02.02.2017. godine, a koji sa uplatom navedenih sredstava stiču uslove za starosnu penziju.

Drugom odlukom od 08.02.2018. godine je definisano da će se u budžetu Republike Srpske za 2017. godinu obezbijediti sredstva u iznosu od 487.497 KM na ime doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za 73 radnika iz 29 preduzeća, koji su prijavili na Javni poziv Fonda do 31.12.2017. godine u skladu sa Rješenjem Vlade Republike Srpske od 02.02.2017. godine, a koji sa uplatom navedenih sredstava stiču uslove za starosnu penziju.

Trećom odlukom od 14.02.2018. godine je definisano da će se u budžetu Republike Srpske za 2017. godinu obezbijediti sredstva u iznosu od 1.092.471 KM socijalno zbrinjavanje radnika za uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za 925 radnika iz 5 preduzeća, koji su procesom stečaja preduzeća ostali bez posla.

Navedena sredstva su doznačena Fondu 31.01.2018. godine u iznosu od 1.382.370 KM i 01.03.2018. godine u iznosu od 1.579.969 KM, što ukupno iznosi 2.962.339 KM.

U prvoj polovini 2017. godine, po osnovu doprinosa iz stečajne mase Fond je naplatio sredstva u iznosu od 1.494.089 KM za četiri preduzeća: AD „Kovnica“ Bileća, AD „Čajavec telekomunikacija i elektronika“ u stečaju Banja Luka, AD „Jelšingrad FAM“ i AD „Žitoprodukt“. Sredstva su evidentirana na organizacionom kodu Ministarstva finansija Republike Srpske. Tačkom 7.4. Osnovnog programa socijalnog zbrinjavanja je definisano ukoliko Fond kao korisnik sredstava za socijalno zbrinjavanje radnika, ova sredstva ostvari po osnovu potraživanja iz stečajne mase, dužan je ista vratiti na račun budžeta Republike Srpske najmanje u iznosu ostvarenih sredstava u tom postupku. Po osnovu naplaćenih sredstava u 2017. godini na ime doprinosa iz stečajne mase u iznosu od 1.494.089 KM, iskazana je obaveza Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, prema Ministarstvu rada i boračko – invalidske zaštite Republike Srpske, na način da je izvršeno isknjižavanje sa analitičkog konta transferi iste jedinice vlasti na analitičko konto obaveza po osnovu transfera iste jedinice vlasti. Fond je 16.04.2018. godine izvršio povrat sredstava u budžet Republike Srpske u iznosu od 1.494.089 KM, kao i u iznosu od 247.041 KM (koji se odnosi na sredstva naplaćena iz stečajne mase u 2016. godini), čime je izmirena obaveza prema Ministarstvu rada i boračko – invalidske zaštite Republike Srpske.

Na sastanku koji je održan 18.09.2017. godine (Fond, Ministarstvo rada i boračko - invalidske zaštite, Poreska uprava i Ministarstva finansija Republike Srpske) je dogovoreno da će Ministarstvo rada i boračko - invalidske zaštite Republike Srpske, inicirati izmjenu Osnove programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji će procesom privatizacije, stečaja i likvidacije preduzeća ostati bez zaposlenja u Republici Srpskoj u dijelu koji se odnosi na tačku 7.4. u kojoj je definisano, ukoliko Fond kao korisnik sredstava za socijalno zbrinjavanje radnika ova sredstva ostvari po osnovu potraživanja iz stečajne mase, dužan je ista vratiti na račun budžeta Republike Srpske najmanje u iznosu ostvarenih sredstava u tom postupku. Do završetka revizije nije izmijenjena tačka 7.4. navedenog programa.

Na poziciji transfera je iskazan i iznos od 200.000 KM u skladu sa Zaključkom upravnog odbora Fonda solidarnosti za obnovu Republike Srpske za sanaciju šteta na objektima Fonda koje su nastale u prethodnom periodu. S obzirom da su objekti i oprema oštećeni poplavama bili neophodni za nastavak redovnog procesa rada, isti su i obnovljeni od strane Fonda. U 2017. godini Fondu su nadoknađena uložena sredstva, pa su ista utrošena na ime tekućih rashoda.

Primici su iskazani u iznosu od 1.199.229 KM, a čine ih: primici od finansijske imovine i ostali primici. Primitke od finansijske imovine čine primici od naplate: datih zajmova zaposlenim radnicima (44.595 KM), aktivnih regresnih postupaka (542.714 KM), pasivnih regresnih postupaka (188.060 KM) i spornih regresnih postupaka (61.879 KM). Ostale primici su ostvareni po osnovu: odštetnih zahtjeva (99.972 KM) i transakcija između ili unutar jedinica vlasti (262.009 KM). Primici po osnovu transakcija između ili unutar jedinica vlasti se odnose na: primitke po osnovu refundacija za naknade plata za roditeljsko odsustvo koji se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja (186.129 KM) i primitke po osnovu Zapisnika Poreske uprave Republike Srpske (75.880 KM).

6.1.1.1. Prihodi obračunskog karaktera

U Pregledu prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenim fondovima od 01 do 05 iskazani su prihodi obračunskog karaktera u iznosu od 559.328 KM, a odnose se na prihode: obračunskog karaktera (usklađivanja vrijednosti imovine

25.403 KM, pomoći u naturi 37.097 KM i ostali prihodi obračunskog karaktera 415.004 KM - koji se odnose na obračunate, a nenaplaćene prihode po raznim osnovama) i obračunskog karaktera po osnovu odnosa između ili unutar jedinica vlasti (81.824 KM).

6.1.2. Rashodi i izdaci

Izvršenje rashoda se kreće u rasponu od 7% do 99% u odnosu na planirane rashode.

Rashodi za lična primanja zaposlenih su iskazani u iznosu od 12.911.305 KM ili 96% u odnosu na budžetom planirane rashode, a odnose se na rashode za: bruto plate zaposlenih (12.124.050 KM), bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (259.085 KM), naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata (383.356 KM), kao i otpremnina i jednokratnih pomoći (144.814 KM).

Rashode za bruto plate čine rashodi za: osnovnu platu (7.021.461 KM), uvećanje osnovne plate po osnovu radnog staža (420.217 KM), poreze (677.839 KM) i zbirne doprinose na platu (4.004.533 KM).

Rashode za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada čine rashodi za: naknade za prevoz na posao i sa posla (155.503 KM), jubilarne nagrade (45.428 KM), dnevnice za službena putovanja (27.994 KM), poreze (5.048 KM) i zbirne doprinose na naknade (25.112 KM).

Rashode za naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata čine rashodi za: naknadu plata za vrijeme bolovanja koji se ne refundiraju (118.092 KM), naknadu plata za vrijeme roditeljskog odsustva koji se ne refundiraju (13.758 KM), uvećanje naknade plate po osnovu radnog staža za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva koji se ne refundiraju i ostali rashodi (10.586 KM), poreze na naknade koji se ne refundiraju (32.457 KM) i zbirne doprinose koji se ne refundiraju (208.463 KM).

Rashode za otpremnine i jednokratne pomoći (bruto) čine rashodi za otpremnine (61.556 KM); novčane pomoći: prilikom rođenja djeteta (27.178 KM), u slučaju smrti člana uže porodice (32.779 KM), u slučaju teže bolesti ili invalidnosti (15.100 KM); ostale jednokratne pomoći (3.961 KM); porezi (715 KM) i zbirni doprinosi (3.525 KM).

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga su iskazani u iznosu od 5.813.933 KM ili 80% u odnosu na odobrene rashode, a čine ih rashodi po osnovu: zakupa; utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga; režijskog materijala; tekućeg održavanja; putovanja i smještaja; stručnih usluga i ostalih neklasifikovanih rashoda.

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga iskazani su u iznosu od 1.241.083 KM, ili 92% u odnosu na planirane rashode. Odnose se rashode po osnovu: poštanskih usluga (515.632 KM), utroška električne energije (207.236 KM), usluga centralnog grijanja (147.420 KM), usluga fiksnih i mobilnih telefona (105.090 KM), korišćenja interneta (80.221 KM), komunalnih usluga (172.353 KM) i ostale usluge (13.131 KM).

Rashodi za režijski materijal iskazani su u iznosu od 144.778 KM, ili 65% u odnose na planirane rashode. Odnose se na rashode za: obrasce i papir (49.841 KM), održavanje čistoće (41.504 KM), registratore, fascikle i omote (21.309 KM), ostali kancelarijski materijal (21.034 KM) i ostali režijski materijal (11.090 KM).

Rashodi za tekuće održavanje iskazani su u iznosu od 119.360 KM ili 60% u odnose na planirane rashode. Odnose se na rashode za: tekuće održavanje i popravku klima i drugih uređaja (34.683 KM), materijal za popravku zgrada (26.347 KM), klima i grejne opreme (25.725 KM), prevoznih sredstava (21.734 KM) i ostale rashode (10.871 KM).

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja iskazani su u iznosu od 87.578 KM, ili 49% u odnosu na planirane rashode. Odnose se na rashode po osnovu: utroška benzina (48.841 KM), smještaja i hrane na službenim putovanjima u zemlji (32.833 KM) i ostalih rashoda (5.904 KM).

Rashodi za stručne usluge iskazani su u iznosu od 4.008.446 KM ili 81% u odnosu na planirane rashode. Odnose se na rashode za usluge: isplata izvršenih preko pošte (2.975.240 KM), održavanja računarskih programa (322.272 KM), održavanja licenci (125.508 KM), štampanja (127.226 KM), održavanja računara (35.661 KM), ocjene medicinske dokumentacije (152.071 KM), sistematskog pregleda radnika (67.391 KM), ustupanja podataka iz matične evidencije korisnika prava iz Federacije BiH (49.750 KM), snimanja dokumentacije (31.989 KM), prevođenja (27.330 KM), osiguranja (38.814 KM), izrade projektne dokumentacije (12.343 KM) i ostale usluge (42.851 KM).

Ostali neklasifikovani rashodi iskazani su u iznosu od 175.420 KM, ili 54% u odnosu na planirane rashode. Odnose se, najvećim dijelom, na rashode za: bruto naknade članovima upravnog odbora (73.612 KM), bruto naknade volonterima (24.878 KM), doprinose za profesionalnu rehabilitaciju invalida (25.660 KM) i ostale nepomenute rashode 23.929 KM.

Doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja su iskazane u iznosu od 1.001.681.558 KM, a odnose se na doznake: za neto penzije (991.948.743 KM) i fondu zdravstvenog osiguranja po osnovu penzijskog osiguranja (9.732.815 KM). U iznosu neto penzija sadržani su i troškovi sahrane penzionera (4.903.000 KM) i posebne naknade penzionerima po Uredbi o posebnoj naknadi učesnicima NOR-a (4.954.165 KM). Rashodi na ime distribucije penzija su navedeni na ranije pomenutoj poziciji rashoda.

Pitanja primjene propisa u samom radu donošenja privremenih i konačnih rješenja za ostvarivanje prava na penziju, nisu bila predmet ove revizije.

Prema podacima o isplati penzija i drugih primanja za decembar 2017. godine, u Fondu je evidentirano 260.298 korisnika penzija i 282 korisnika prava na naknade za tuđu pomoć i njegu i tjelesno oštećenje koji to pravo koriste kao jedino pravo (ukupan broj korisnika prava na tuđu pomoć i njegu i tjelesno oštećenje je 1.609, od čega 1.327 korisnika to pravo ostvaruje uz penziju). U izvještajnom periodu isplaćene su penzije za decembar 2016. godine i penzije za period januar - novembar 2017. godine. Iznos minimalne penzije u decembru 2017. godine je bio 180 KM, a makasimalne 1.848 KM. Vlada Republike Srpske donijela je 19.10.2017. godine Odluku o određivanju iznosa najniže penzije i namirenje na najniže penzije iznosilo je 43.539.310 KM. U izvještajnom periodu zaprimljena su 1.092 zahtjeva za pojedinačnu uplatu doprinosa (od čega su fizička lica podnijela 393 zahtjeva, a pravna lica 699 zahtjeva) u skladu sa odredbom člana 156. Zakona o PIO, a riješeno je 1.089 zahtjeva.

Podneseni zahtjevi za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja su u 2017. godini rješavani u najvećem broju u zakonskom roku od 60 dana. Neblagovremeno rješavanje zahtjeva u roku od dva do šest mjeseci i duže prisutno je kod zahtjeva koji od strane podnosilaca zahtjeva nisu bili kompletirani. Na osnovu date informacije od Sektora za ostvarivanje prava u 2017. godini doneseno je 1.251 privremeno rješenje u onim situacijama kada Fond u trenutku donošenja rješenja ne raspolaže svim podacima koji su neophodni za donošenje konačnog rješenja. U 2017. godini na osnovu donesenih rješenja aktivirani su novi korisnici i takvih je na spisku 13.166, a donesenih rješenja o prestanku prava na penziju je 11.349 (pretežan razlog prestanka je: smrt, prestanak zbog zaposlenja, prestanak zbog redovnog školovanja). Na sastancima kolegijuma direktora Fonda u širem sastavu u 2017. godini redovno je na

dnevnom redu bila analiza realizacije plana rješavanja zahtjeva za ostvarivanje prava na penziju i ponovno određivanje penzije. Doneseni su zaključci u kojima su zaduženi rukovodioci filijala i načelnici odjeljenja za rješavanje o pravima u prvom stepenu da dosljedno postupaju po zaključcima koji se odnose na smanjenje broja neriješenih zahtjeva za ostvarivanje prava na penziju i ponovno određivanje penzije, te da redovno vrše inventuru neriješenih zahtjeva i prate mjesečnu realizaciju usvojenog plana.

U izvještajnom periodu, Odjeljenje za rješavanje o pravima u drugom stepenu je u 11.194 slučajeva izvršilo reviziju prvostepenih rješenja, od čega je saglasnost data na 10.054 rješenja, 518 rješenja je poništeno, 21 rješenje je ukinuto, 333 rješenja je vraćeno na ispravku, za 237 rješenja je prošao rok za reviziju i 31 privremeno rješenje nije bilo predmet revizije. U 2017. godini, stranke nezadovoljne drugostepenim rješenjima pokrenule su upravne sporove, odnosno podnijele 483 tužbe. Iz prethodnog perioda je ostalo neriješeno 659 tužbi. Od ukupno 1.142 tužbe, doneseno je 577 presuda, u kojima je 230 tužbi uvaženo, 319 tužbi odbijeno, 22 tužbe su odbačene, kod pet tužbi postupak je obustavljen ili prekinut, a u jednom slučaju je riješeno na drugi način. Na kraju izvještajnog perioda ostalo je neriješeno 565 tužbi.

Rashodi po sudskim rješenjima su iskazani u iznosu od 136.669 KM ili 7% u odnosu na odobrene rashode. Za revidiranu godinu doneseno je pet rješenja o realokaciji u iznosu od 546.600 KM na druge pozicije u okviru rashoda i izdataka.

Transferi između različitih jedinica vlasti su iskazni u iznosu od 493.826 KM, a odnose se na transfere jedinicama lokalne samouprave (58.611 KM) i transfere fondovima obaveznog socijalnog osiguranja (435.215 KM).

Izdaci za nefinansijsku imovinu su iskazani u iznosu od 480.474 KM ili 86% u odnosu na odobrene izdatke, a odnose se na izdatke za: proizvedenu stalnu imovinu u iznosu od 163.834 KM (izdaci za investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata 75.194 KM, izdaci za nabavku postrojenja i opreme 88.640 KM), neproizvedenu stalnu imovinu u iznosu od 299.520 KM i zalihe materijala, robe i sitnog inventar, ambalaže i sl. u iznosu od 17.120 KM. Na dan 31.12.2017. godine iskazane su neizmirene obaveze na ime izdataka za nefinansijsku imovinu u iznosu od 270.402 KM (tačka 6.2.2.2). U okviru izdataka za nefinansijsku imovinu izvršena su rezervisanja u iznosu od 152.917 KM za izdatke za: investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata (4.100 KM), nabavku postrojenja i opreme (14.033 KM) i nematerijalnu neproizvedenu imovinu (134.784 KM).

Ostali izdaci su iskazani u iznosu od 257.440 KM, a odnose se uglavnom na izdatke koji se refundiraju od fonda obaveznog socijalnog osiguranja po osnovu naknade plata za vrijeme: roditeljskog odsustva (150.254 KM) i bolovanja (90.081 KM).

6.1.2.1. Rashodi obračunskog karaktera

U Pregledu prihoda, primitaka, rashoda i izdataka iskazanih u GKT na računovodstvenim fondovima od 01 do 05 iskazani su rashodi obračunskog karaktera u iznosu od 1.673.834 KM, a odnose se najvećim dijelom na rashode po osnovu: amortizacije (718.654 KM) i usklađivanja vrijednosti imovine (dugoročnih potraživanja 234.486 KM, kratkoročnih potraživanja 148.281 KM i finansijske imovine 484.829 KM), što je obrazloženo u tački 6.2.1.2. izvještaja.

6.2. Imovina, obaveze i izvori

Struktura imovine, obaveza i izvora je iskazana u obrascu Pregled imovine, obaveza i izvora iskazanih u GKT na dan 31.12.2017. godine, koju čini: ukupna imovina (305.513.794 KM), ukupne obaveze (119.602.213 KM), ukupni vlastiti izvori (275.882.810 KM) i vanbilansana aktiva i vanbilansna pasiva (5.747.014 KM).

6.2.1. Imovina

Ukupna imovina Fonda (nefinansijska imovina i finansijska imovina i razgraničenja) iskazana je u iznosu od 320.407.092 KM bruto vrijednosti, 14.893.297 KM ispravke vrijednosti i 305.513.794 KM neto vrijednosti.

6.2.1.1. Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima je iskazana u iznosu 28.678.312 KM bruto vrijednosti, 9.501.860 KM ispravke vrijednosti i 19.176.452 KM neto vrijednosti, a odnosi se na: proizvedenu stalnu imovinu (18.556.340 KM), neproizvedenu stalnu imovinu (611.181 KM) i dragocjenosti (8.931 KM). Povećanje vrijednosti nefinansijske imovine u stalnim sredstvima izvršeno je po osnovu: novih ulaganja u iznosu od 347.608 KM (zgrade i objekti 71.094 KM, postrojenja i oprema 111.778 KM i nematerijalna proizvedena imovina 164.736 KM) i donacija u iznosu od 48.960 KM, a smanjenje po osnovu: obračunatih troškova amortizacije (718.654 KM), obezvrjeđenja imovine (67.505 KM) i rashodovanja imovine (1.332 KM).

Na dan 31.12.2017. godine u Fondu je evidentirano 115 imovinskih jedinica, od čega 50 sa upisanim pravom svojine u zemljišne knjige i katastar nekretnina i 65 imovinskih jedinica gdje Fond nije upisan u javnim evidencijama. Pregled imovine sa vrijednostima dat je u sljedećoj tabeli:

R.br.	Opis	Površina m ²	Nabavna vrijednost	Ispravka vrijednosti	Sadašnja vrijednost
1.	Imovina uknjižena u ZK	11.190	15.230.582	3.396.036	11.834.546
2.	Neuknjižena imovina u ZK, a postoji dokaz o vlasništvu	5.550	4.582.804	1.424.351	3.158.453
3.	Neuknjižena imovina u ZK i ne postoji dokaz o vlasništvu	2.775	2.234.336	823.566	1.410.770
	Ukupno:	19.515	22.047.722	5.643.953	16.403.769

Fond je, na osnovu dokumentacije koju posjeduje, preduzeo aktivnosti kako bi se izvršila uknjižba imovinskih jedinica u skladu sa odredbama Zakona o predmjeru i katastru Republike Srpske („Sužbeni glasnik Republike Srpske”, broj 06/12 i 110/16), ali još uvijek nije izvršen upis vlasništva/posjedništva, jer se čekaju termini izlaganja na javni uvid podataka o nepokretnostima i utvrđivanja prava na nepokretnostima.

6.2.1.2. Finansijska imovina i razgraničenja

Finansijska imovina i razgraničenja (dugoročna i kratkoročna finansijska imovinu i razgraničenja) su iskazana u iznosu od 291.728.780 KM bruto vrijednosti, 5.391.438 KM ispravke vrijednosti i 286.337.342 KM neto vrijednosti.

Dugoročna finansijska imovina i razgraničenja su iskazana u iznosu od 283.450.731 bruto vrijednosti, 1.724.769 KM ispravke vrijednosti i 281.725.962 KM neto vrijednosti, a čine je: dugoročni plasmani (neto vrijednosti 280.119.310 KM) i dugoročna potraživanja (neto vrijednosti 1.606.652 KM). Dugoročne plasmane čine: akcije i učešća u kapitalu i dugoročni zajmovi.

Akcije i učešća u kapitalu su iskazani u iznosu od 279.938.969 KM neto vrijednosti, a odnose se na akcije koje je Fond stekao na ime: učešća u osnivačkom kapitalu akcionarskih društava (279.370.410 KM) i konverzije poreskog duga u akcije po osnovu odluka Vlade Republike Srpske (568.559 KM). Akcije su registrovane u Centralnom registru hartija od vrijednosti a. d. Banja Luka. Upravni odbor Fonda je donio Politiku upravljanja finansijskom imovinom, kojom je definisao da se akcije stečene po osnovu člana 13. i 16. Zakona o privatizaciji državnog kapitala prenose najmanje jednom

godišnje na PREF po fer vrijednosti. Procjenu fer vrijednosti vrši Društvo za upravljanje PREF-om, a u skladu sa Uredbom o metodologiji za utvrđivanje neto vrijednosti imovine Akcijskog fonda Republike Srpske i Fonda za restituciju Republike Srpske. Procjena fer vrijednosti se vrši na dan bilansiranja i na dan prenosa finansijske imovine na PREF.

Za akcije i učešće u kapitalu koje je Fond stekao po osnovu učešća u osnivačkom kapitalu i koje su iskazane u iznosu od 279.370.410.KM (PREF 278.608.986 KM, Pošte Srpske 661.424 KM i Društvo za upravljanje PREF-om 100.000 KM) bilo je promjena u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu. Osnivački ulog u PREF je povećan 25.04.2017. godine po osnovu novih uloga osnivača, četvrtom emisijom akcija, kojom je povećan ulog u PREF za 166.765 KM po fer vrijednosti i to za: akcije „Famos“ a.d. Istočno Sarajevo (1 KM), „Nova Borja“ a.d. Teslić (144.445 KM) i DI „Nova Romanija“ a.d. Sokolac (22.319 KM).

Na osnovu odluka Vlade Republike Srpske akcije su stečene konverzijom poreskog duga u akcije i iste su na dan 31.12.2017. godine iskazane u iznosu 568.559 KM (nominalna vrijednost akcija 2.058.842 KM i ispravka vrijednosti 1.490.283 KM). Nominalna vrijednost akcija Fonda je 1,00 KM po akciji. Sa navedenim akcijama se ne trguje na berzi i u skladu sa navedenom politikom i uredbom iste su vrednovane po fer vrijednosti (procjenu je vršilo Društvo za upravljanje PREF-om) i u 2017. godini rashodi od usklađivanja vrijednosti finansijske imovine su iskazani u iznosu od 484.829 KM. Procijenjena fer vrijednost se odnosi na akacije kod:

- PD „Semberija“ a. d. Bijeljina u iznosu od 416.401 KM (nominalna vrijednost akcija je 1.388.257 KM i ispravka vrijednosti 971.856 KM),
- „Drvena industrije Vlasenica“ a. d. Vlasenica u iznosu od 152.158 KM (nominalna vrijednost akcija je 670.585 KM i ispravka vrijednosti 518.427 KM).

Dugoročni zajmovi su iskazni u iznosu od 180.341 KM, a odnose se na stambene kredite date radnicima i penzionerima u periodu do 2001. godine na rok otplate do 20 godina i kamatnu stopu od 1%. U toku 2017. godine naplaćeni su krediti u iznosu od 44.595 KM i iskazani na primicima od naplate stambenih zajmova datih radnicima. Na poziciji dugoročnih zajmova datih radnicima i penzionerima koji dospijevaju na naplatu do godinu iskazan je iznos od 44.055 KM.

Dugoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 1.606.652 KM neto vrijednosti (aktivni regresni postupci 1.220.680 KM i pasivni regeresni postupci 385.972 KM), a odnose se na potraživanja po osnovu regresnih postupaka (preplate penzija), odnosno na više isplaćeni iznos penzija koje je Fond isplatio licima na koju ili nisu imali pravo po Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske ili je iznos koji im pripada trebao biti manji.

Članom 161. Zakona o PIO je propisano da lice kome je na teret Fonda izvršena isplata, na koju po navedenom zakonu nije imalo pravo, obavezno je da Fondu vrati tako primljeni iznos, a članom 162. stav (1) i (2) istog zakona je propisano da se za navedeno donosi rješenje o utvrđivanju preplaćenog iznosa. Kada se utvrdi postojanje preplate, Fond donosi rješenje u kojem utvrđuje preplaćeni iznos, uslove vraćanja, rok otplate, te donosi otplatni plan (ukoliko se odobri odgođeno plaćanje na rate). U skladu sa donesenim rješenjima potraživanja su evidentirana i klasifikovana na aktivne korisnike (koji primaju penziju od Fonda) i pasivne korisnike (koji ne primaju penziju od Fonda), a po roku dospjeća na dugoročna i kratkoročna potraživanja.

Razlozi zbog kojih je na protivpravan način ostvareno pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja su bili najčešće zbog: neprijavljivanja promjena koje utiču na korišćenje prava na penziju (prestanak redovnog školovanja, smrt korisnika, prestanak prava na porodičnu penziju, ostvareno pravo kod drugog nosioca osiguranja, ostvareno pravo na

penziju po drugom osnovu i slično); zamijenjenog privremenog rješenja, izvršenog novog preračuna penzije i utvrđenog manjeg iznosa od onog koji je isplaćivan; isplaćene penzije po dva osnova; preplaćene srazmjerne i djeljive penzije i slično. U 2017. godini doneseno je 1.054 rješenja o utvrđivanju preplaćenog iznosa penzije u iznosu od 1.196.963 KM i na osnovu donesenih konačnih rješenja evidentirana su dugoročna potraživanja u iznosu od 1.168.760 KM (pasivni korisnici 564.675 KM i aktivni korisnici 604.085) i kratkoročna potraživanja u iznosu od 28.203 KM. U postupku donošenja je još 339 rješenja u vezi sa regresnim postupcima, koja nisu postala konačna.

Imajući u vidu rizik naplate potraživanja od regresnih dužnika, a pogotovo pasivnih regresnih dužnika, na sastancima kolegijuma direktora Fonda u širem sastavu u 2017. godini redovno su razmatrane informacije o razlozima nastanka preplaćenih penzija i doneseni su zaključci po kojima su zaduženi pomoćnici direktora i rukovodioci filijala, u čijoj nadležnosti dolazi do pojave nastanka preplata penzija, da preduzmu sve neophodne mjere, kako bi se eliminisali svi uzroci nastanka preplata subjektivne prirode, a objektivni faktori sveli na minimum.

Komisija za popis imovine po filijalama je na dan 31.12.2017. godine izvršila procjenu naplativosti ostalih dugoročnih potraživanja i na osnovu te procjene izvršeno je evidentiranje na teret rashoda od usklađivanja vrijednosti dugoročnih potraživanja i u korist korekcije ostalih dugoročnih potraživanja u zemlji u iznosu od 234.486 KM.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja su iskazana u iznosu od 8.278.049 KM bruto vrijednosti, 3.666.669 KM ispravke vrijednosti i 4.611.380 KM neto vrijednosti, a čine je: kratkoročni plasmani (neto vrijednosti 44.055 KM), kratkoročna potraživanja (neto vrijednosti 890.958 KM), kratkoročna razgraničenja (neto vrijednosti 47.252 KM) i kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti (neto vrijednosti 3.629.115 KM).

Kratkoročni plasmani se odnose na dugoročne zajmove koji dospijevaju na naplatu do godinu dana, što je obrazloženo uz poziciju dugoročnih plasmana.

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu od 890.958 KM neto vrijednosti, a čine ih uglavnom potraživanja po osnovu: prodaje i izvršenih usluga (35.594 KM) i ostala kratkoročna potraživanja - regresni postupci (853.821 KM). Ostala kratkoročna potraživanja su najvećim dijelom nastala po osnovu: regresnih postupaka (aktivni regresni postupci 375.201 KM i pasivni regresni postupci 223.949 KM) i odštetnih zahtjeva po sporazumima sa inostranim nosiocima penzijskog osiguranja (237.281 KM). Sumnjiva i sporna potraživanja su iskazana uglavnom po osnovu: regresnih postupaka (2.102.102 KM); odštetnih zahtjeva (513.003 KM) i ostalih potraživanja (637.215 KM).

Komisija za popis imovine po filijalama je na dan 31.12.2017. godine izvršila procjenu naplativosti ostalih kratkoročnih potraživanja i na osnovu te procjene izvršeno je evidentiranje na teret rashoda od usklađivanja vrijednosti ostalih kratkoročnih potraživanja i u korist korekcije ostalih kratkoročnih potraživanja u zemlji u iznosu od 148.281 KM.

Vlada Republike Srpske je 26.04.2017. godine dala saglasnost na konačan otpis nenaplativih potraživanja po osnovu regresnih postupaka u iznosu od 92.153 KM. Komisija za popis imovine i obaveza na dan 31.12.2017. godine je dala prijedlog da upravni odbor Fonda u skladu sa svojim nadležnostima da saglasnost za podnošenje prijedloga Vladi Republike Srpske za otpis spornih potraživanja u iznosu od 131.020 KM.

Ostala kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu od 47.252 KM, a odnose se na razgraničenja po osnovu neizmirenih obaveza za naknade plata za vrijeme: roditeljskog odsustva i bolovanja koja se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti je iskazana u iznosu od 3.629.115 KM neto vrijednosti, a čini je: kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 666.776 KM i kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti u iznosu od 2.962.339 KM.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti odnose se na: potraživanja od jedinica lokalne samouprave i fondova obaveznog socijalnog osiguranja po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske po osnovu pogrešnih uplata u iznosu od 741.828 KM bruto vrijednosti, 290.230 KM ispravke vrijednosti i 451.598 KM neto vrijednosti i potraživanja po osnovu refundacija za naknadu plata 290.053 KM bruto vrijednosti, 74.875 KM ispravke vrijednosti i 215.178 KM neto vrijednosti.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti je iskazana na osnovu odluka Vlade Republike Srpske na ime Programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji su procesom privatizacije, stečaja i likvidacije preduzeća ostali bez zaposlenja ili su ispunili uslov za starosnu penziju. Šire objašnjenje je navedeno u tački 6.1.1. izvještaja.

6.2.2. Obaveze

U Pregledu imovine, obaveza i izvora iskazanih u GKT na dan 31.12.2017. godine iskazane su obaveze i razgraničenja u iznosu od 119.602.213 KM, a čine ih: dugoročne obaveze i razgraničenja i kratkoročne obaveze i razgraničenja.

6.2.2.1. Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze i razgraničenja su iskazane u iznosu od 47.787 KM, a odnose se na: dugoročna rezervisanja i razgraničenja (26.385 KM) i dugoročna razgraničenja po osnovu stambenih kredita datih radnicima i penzionerima (21.402 KM).

Fond je u 2018. godini izvršio korekciju dugoročnih rezervisanja i razgraničenja u iznosu od 26.385 KM u skladu sa Instrukcijom o dopuni Instrukcije o knjigovodstvenom evidentiranju korekcija po početnom stanju na dan 01.01.2017. godine u glavnim knjigama trezora Republike, opština i gradova i glavnim knjigama budžetskih korisnika i fondova koji nisu u sistemu trezorskog poslovanja.

6.2.2.2. Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja su iskazane u iznosu od 119.554.426 KM, a čine ih obaveze za: lična primanja zaposlenih (1.132.152 KM); obaveze iz poslovanja (3.064.835 KM); subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite (106.038.771 KM); kratkoročna rezervisanja i razgraničenja (2.040.259 KM); ostale kratkoročne obaveze (5.043.452 KM) i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinice vlasti (2.234.957 KM). Do isteka roka za izradu i dostavljanje godišnjih finansijskih izvještaja plaćene su u iznosu od 87.502.476 KM i to obaveze: za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite (84.970.440 KM); za lična primanja (1.132.152 KM) i ostale obaveze iz poslovanja (1.399.884 KM).

Obaveze za lična primanja zaposlenih čine obaveze za: bruto plate zaposlenih (1.067.159 KM) i bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih (64.993 KM). Neisplaćene su obaveze za decembar 2017. godine.

Obaveze iz poslovanja čine: obaveze u zemlji (3.037.813 KM) i inostranstvu (27.022 KM). Najznačajnije obaveze se odnose na obaveze za: nabavku roba i usluga (1.033.258 KM), nabavku stalne imovine (270.402 KM), doprinose za zdravstveno

osiguranje penzionera (768.674 KM), rashode po rješenjima Poreske uprave Republike Srpske (590.372 KM) i druge obaveze.

Obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite su iskazane u iznosu od 106.038.771 KM, odnose se na obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje isplaćuju institucije obaveznog socijalnog osiguranja, čine ih obaveze za: neto penzije u iznosu od 102.933.963 KM (neto penzije za decembar 2017. godine od 81.189.242 KM i odštetni zahtjevi od 21.744.721 KM), obustave na penzije u iznosu od 2.682.535 KM i obustave za članarine u iznosu od 422.273 KM. Obaveze po odštetnim zahtjevima odnose se na obračunate penzije inostranim nosiocima osiguranja u skladu sa međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju (obaveze su iz ranijih godina od 20.614.824 KM i 1.129.897 KM iz 2017. godine).

Kratkoročna rezervisanja i razgraničenja se odnose na rezervisane obaveze za: tužbu Fonda protiv PIO/MIO FBiH (1.669.022 KM), ostale troškove spora (55.077 KM), kamate po sudskim rješenjima (93.011 KM) i troškove glavnice (191.771 KM). Prvobitni rashodi rezervisanja po osnovu obaveza su iskazani u 2013. godini, a naknadne izmjene prvobitnog iznosa su bile na dan 31.12.2014 i 2015. godine. Prilikom planiranja budžeta za 2017. godinu planirani su rashodi po sudskim rješenjima u iznosu od 1.925.000 KM, a iskazni su u iznosu od 136.669 KM. Izvršenje rashoda po sudskim rješenjima se ne odnosi na iskazana rezervisanja.

Iskazana kratkoročna rezervisanja i razgraničenja ne odražavaju buduće događaje koji mogu uticati na iznos neophodan za izmirenje neke obaveze i za sva iskazana rezervisanja ne postoji dovoljno objektivnih dokaza da će se ti događaji i desiti, kako je definisano MRS JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 58), jer su ista u najznačajnijem iznosu iskazana 2013. godine. Do 31.12.2017. godine se nisu desili navedeni događaji, a nije ni ukinuto rezervisanje, kako je definisano članom 84. stav (3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Fond nije za sva navedena rezervisanja dao sažet opis prirode obaveza i očekivani vremenski rok svih očekivanih odliva ili naznaku neizvjesnosti u vezi sa iznosom ili rokom tih odliva kako je definisano MRS JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragraf 98).

Preporučujemo direktoru Fonda da obezbijedi da se rezervisanja obaveza vrše u skladu sa članom 84. stav (3) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i MRS JS 19 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (paragrafi 58 i 98).

Ostale kratkoročne obaveze od 5.043.452 KM se odnose na obaveze za obračunate penzije iz ranijih godina inostranim nosiocima osiguranja u skladu sa međunarodnim sporazumima o socijalnom osiguranju.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti se odnose na kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti (493.826 KM) i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti (1.741.131 KM).

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti se odnose na obaveze prema opštinama i fondovima po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske o obračunu i poravnanju više i pogrešno uplaćenih javnih prihoda.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti se odnose na obaveze po osnovu uplaćenih sredstava iz stečajne mase u iznosu 1.741.131 KM, u skladu sa Osnovama programa socijalnog zbrinjavanja radnika koji će procesom privatizacije, stečaja i likvidacije preduzeća ostati bez zaposlenja u Republici Srpskoj

(tačka 7.4.). Početno stanje ovih obaveza je iskazano u iznosu od 247.041 KM, a u toku 2017. godine evidentirana je obaveza u iznosu od 1.494.089 KM. Obaveza je izmirena 16.04.2018. godine.

6.2.3. Izvori i promjene na neto imovini

Vlastiti izvori su iskazani u iznosu od 275.882.809 KM po osnovu trajnih izvora sredstava, koje čini imovina koja ne podliježe amortizaciji (620.113 KM) i učešće Fonda u akcijama po osnovu osnivačkog kapitala PREF-a i Društva za upravljanje PREF-om (275.262.697 KM).

Iskazano stanje vlastitih izvora na bilansni datum nije u skladu sa odredbama člana 86. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, odnosno člana 86. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike koji se odnose na formiranje trajnih izvora kod budžetskih korisnika.

Ministarstvo finansija Republike Srpske je 12.04.2018. godine izvršilo korekciju početnog stanja za 2018. godinu na poziciji vlastitih izvora sredstava kod Fonda, prenosom ukupnog iznosa od 275.882.809 KM na opšti organizacioni kod Republike.

6.3. Vanbilansna evidencija

Na dan 31.12.2017. godine vrijednost vanbilansne aktive i vanbilansne pasive Fonda iskazana je u iznosu od 5.747.014 KM po osnovu: neotkupljenih stanova nabavljenih u periodu do 2001. godine koji su u proceduri otkupa; primljenih mjenica za obezbjeđenja od rizika realizacije ugovorenih usluga na ime isplate penzija putem tekućih računa; primljenih mjenica i bankarskih garancija za obezbjeđenje od rizika realizacije ugovora o nabavkama roba i usluga i drugo.

6.4. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Napomenama uz finansijske izvještaje objavljeno je da se na dan 31.12.2017. godine protiv Fonda vode 282 spora procijenjene vrijednosti od 1.703.894 KM (za naknadu štete, po tužbama penzionera, radni i ostali sporovi), od čega je 191 spor u vrijednosti od 534.086 KM, na osnovu tužbi penzionera. Po procjeni odgovornih iz Fonda ovi sporovi neće prouzrokovati materijalno značajne štete po Fond. Najveći sporovi po iznosu se odnose na sljedeće:

- Poštanska štedionica a.d. Banja Luka, vrijednost spora po tužbi 2.142.717 KM, radi naknade štete zbog jednostranog raskida ugovora o isplati penzija. Izvršenje presude provedeno je u prvom kvartalu 2011. godine, a na odbijenu drugostepenu presudu, podnesena je revizija Višem privrednom sudu u Banja Luci. Presudom Vrhovnog suda u Banja Luci revizija je usvojena (djelimično) i prvostepena presuda je preinačena i umjesto iznosa od 1.867.624 KM dosuđuje se iznos od 470.257 KM na ime naknade štete zbog jednostranog raskida ugovora. Parnični postupak pred redovnim sudovima je pravosnažno okončan. Tužilac je podnio apelaciju Ustavnom sudu BiH, koja je odbačena kao nedopuštena. Fond je dostavio dvije opomene za povrat isplaćenih sredstava po presudi, od čega je jedna dostavljena u 2017. godini (posljednja opomena pred tužbu). Okončanje postupka se očekuje u 2019. godini.
- Udruženje malih akcionara a.d. „Trebinje prevoz“ Trebinje, vrijednost spora po tužbi je 500.000 KM, na ime naknade materijalne štete zbog umanjena imovine preduzeća. Pokrenut je stečajni postupak nad imovinom a.d. „Trebinje prevoz“ Trebinje. Okončanje postupka se očekuje u 2019. godini.

Fond se pojavljuje kao tužilac u 71 predmetu (privredni sporovi, sporovi za naknadu štete i ostali sporovi) od kojih se najveći po iznosu odnosi na tužbe podnesene protiv:

- BiH, Federacije BiH, Federalnog Zavoda PIO/MIO radi naknade štete u iznosu od 545.000.000 KM. Očekivani troškovi postupka prema zahtjevu Pravobranilaštva BiH i Federacije BiH iznose 1.680.022 KM i 11.000 KM za sudske takse. Na pripremnom ročištu doneseno je rješenje o prekidu postupka. Po procjeni, u toku 2018. godine je moguće odbacivanje tužbe iz formalnih razloga i isplata troškova postupka i
- GP „Rad“ a. d. Bijeljina, iznos po tužbi 300.790 KM, radi spora oko dva putnička lifta u stambeno poslovnom objektu u ulici Njegoševa 28, zanatskih radova i prodaje stanova. Zahtjev Fonda je usvojen djelimično presudom od 06.07.2005. godine, na koju su obje strane uložile žalbe, pa je predmet vraćen na ponovni postupak. Nad preduzećem „Rad“ a. d. je pokrenut stečaj, podnesena prijava potraživanja, upućen zahtjev privremenom stečajnom upravniku za obezbjeđenje potraživanja na imovini tuženog prije održanog ročišta u predstečajnom postupku. Zbog stečaja u ovom predmetu je određen prekid postupka.

6.5. Napomene/obrazloženja uz finansijske izvještaje

Fond je sastavio Napomene uz finansijske izvještaje za 2017. godinu, ali iste dijelom ne zadovoljavaju zahtjeve iz važeće regulative, jer nisu u potpunosti objavljene informacije zahtijevane: članom 46. stav (5) Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika (nisu obrazloženi uzroci i značajne razlike: za dio planiranih i iskazanih pozicija rashoda i planiranih i iskazanih rashoda u odnosu na prethodnu godinu), te obrazloženja vezana za rezervisanja obaveza i objavljivanja grešaka iz prethodnog perioda, što je navedeno u tačkama 6. i 6.2.2.2. izvještaja. U toku revizije navedeni nedostaci su otklonjeni.

Revizijski tim

Stanojka Vučetić, s. r.

Dr Bojan Ćurić, s. r.